

МЕГАТРЕНД УНИВЕРЗИТЕТУ
ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ
БЕОГРАД

ЗАВРШНИ РАД НА СТУДИЈАМА ТРЕЋЕГ СТЕПЕНА _____ Докторска дисертација

На основу одлуке Сената Универзитета од _____ пошто смо проучили урађену
Докторску дисертацију _____ под називом:
**УТИЦАЈ ОСТВАРИВАЊА ПРАВА ПАЦИЈЕНАТА НА УНАПРЕЂЕЊЕ
ЗДРАВСТВЕНОГ СИСТЕМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

кандидата: _____ Душана Рајаковића _____ подносимо следећи:
(звање, име и презиме кандидата)

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни подаци о кандидату, докторској дисертацији/ уметничком пројекту

(Елементарни подаци о кандидату, наслову рада, обиму и библиографским подацима)

1. 1. Основни подаци о кандидаткињи:

Кандидат Душан Рајаковић рођен је 30.06.1977. године у Београду, Република Србија. Основну школу „Свети Сава“ завршио је у Београду. Дванаесту београдску гимназију „Димитрије Туцовић“ у Београду завршио је 1996. године. Правни факултет Универзитета у Београду, смер међународно право завршио је 2008. године, а специјалистичке академске студије завршио је 2015. године на Факултету за пословне студије, Универзитет Мегатренд.

Душан Рајаковић био је запослен од 1997. до 2010. године у предузећу “РКМ” – Београд, а од 2010. године и даље ради на Институту за ортопедско-хируршке болести „Бањица“. Стручно ангажовање у претходном периоду остварио је кроз волонтерски рад и то: од 2011. године волонтерски ангажован на месту стручног сарадника за правна питања Удружења за помоћ оболелим од хроничних вирусних хепатитиса „ХРОНОС“; од 2012. године волонтерски ангажован на месту стручног сарадника за правна питања Удружења оболелих од реуматских болести Србије „ОРС“ и од 2015. године волонтерски ангажован на месту стручног сарадника за правна питања Удружења за Кронову болест и улцерозни колитис Србије „УКУКС“. Такође, свој стручни допринос дао је и кроз ангажовање на Пројекту Интернет портала за бесплатну правну помоћ PRO BONO и компаније PARAGRAF LEX „100 питања 100 одговора“ област здравства. Посебан допринос дао је кроз ангажовање на пројекту Министарства здравља Републике Србије „Контрола туберкулозе у Србији“, током 2013. године.

Кандидат Душан рајаковић је аутор/коаутор два стручна рада и то:

- 1) Рајаковић Д., Смиљанић С., Минић Ј. (2016): Мигрантска криза у Србији – политиколошки, еколошки и медицински аспект; Д. Четврти Међународни научни скуп „Миграције у XXI вијеку – узроци и последице“, зборник радова, Брчко.
- 2) Рајаковић Д. (2017): Млади у потрази за запослењем у постсоцијалистичком друштву Србије; Пети Међународни научни скуп „Рад и стваралаштво у XXI вијеку“, зборник радова, Брчко.

Служи се енглеским, немачким и рским језиком.

1. 2. Основни подаци о докторској дисертацији

Докторску дисертацију под насловом „Утицај остваривања права пацијената на унапређење здравственог система Републике Србије“, кандидат је **пријавио маја 2019. године**. Универзитетска комисија за контролу квалитета докторских дисертација, усвојила је Пријаву теме за израду докторске дисертације дана **..... 2019. године, евидентирано под бројем**, као и Извештај комисије о подобности кандидата и теме за израду докторске дисертације, дана **..... 2019. године, евидентирано под бројем**

Обим докторске дисертације обухвата 146 страна, конципиран у оквиру четири дела и четрнаест глава, са укупно 157 фус нота и 110 библиографских јединица разврстаних према следећој категоризацији: домаћи аутори (број 53); страни аутори (19); домаћи правни извори (4); страни правни извори (4); интернет адресе (28); чланци (2).

2. Предмет и циљ докторске дисертације/уметничког пројекта

(Показати да је реч о оригиналној идеји, значајној за развој научне или уметничке области)

2. 1. Проблем истраживања у докторској дисертацији

Проблем истраживања јесу права пацијената, са посебним освртом на здравствени систем Републике Србије. У медицинско-правној теорији под појмом *право пацијената* подразумева се право лица, односно осигураног лица у смислу Закона о здравственом осигурању, болесно или здраво, које затражи или коме се пружа здравствена услуга ради очувања и унапређења здравља, спречавања, сузбијања и раног откривања болести, повреда и других поремећаја здравља и благовременог и ефикасног лечења и рехабилитације.

Како је предмет истраживања докторске дисертације права пацијената са посебним освртом на здравствени систем Републике Србије, кандидат исправно уочава узajамну везу између значаја права пацијената и здравственог система, те упућује на констатацију да је степен остваривања права пацијената показатељ је развоја здравственог система

Сходно томе, кандидат је поставио и циљ овог истраживања кроз свеобухватну анализу права пацијената Републике Србије у односу на права пацијената земаља чији здравствени системи постижу најбоље резултате у погледу задовољства пацијената, задовољства запослених и исхода лечења, те могућности за унапређивање здравственог система Републике Србије кроз већи степен испуњавања права пацијената. Такође, кандидат је дао и приказ, односно компаративну анализу добре праксе земаља чији здравствени системи постижу најбоље резултате у области остваривања и заштите права пацијената. На основу добијених резултата овог истраживања кандидат је дао одговарајуће предлоге и одређене мере за унапређивање здравственог система Републике Србије у овој специфичној области.

Тежишну истраживачку идеју кандидаткиња је усмерио ка премиси по којој се побољшањем права пацијената унапређује здравствени систем, што има далекосежне последице не само по здравље људи већ и за друштво у целини.

Истраживање је спроведено анализирањем стања у области заштите права пацијената кроз три кључна аспекта:

1) права пацијената посматра са аспекта транспарентности, различитости њихове дефинисаности у Републици Србији и земљама са здравственим системима који постижу

најбоље резултате, степена њиховог испуњавања и утицаја њиховог степена испуњености на унапређивање здравственог система;

2) здравствени систем посматра са аспекта структуре, начина функционисања, резултата и значаја за друштвени систем и

3) унапређење здравственог система посматрати са аспекта дефинисања параметара чије се вредности мењају услед промене степена унапређености.

2. 2. Предмет истраживања у докторској дисертацији

У оквиру предмета истраживања кандидат наглашава посебну улогу и значај права пацијената у односу на развој укупног система здравствене заштите. У том смислу кандидат је издвојио основне истраживачке појмове: здравствени систем и права пацијената, да би потом и теоријски определио предмет истраживања и то као: 1) права пацијената, 2) здравствени систем са свим његовим инкорпорираним елементима који чине целовитост тог система, 3) унапређивање здравственог система и показатељи унапређења и 4) унапређење стања у области остваривања и заштите права пацијената.

У складу са наведеним, кандидат је истраживање у докторској дисертацији базирао на огледном примеру Института за ортопедско-хируршке болести „Бањица“.

Структурне чиниоце према научној заснованости, кандидат заснива на правно-медицинској теорији која обрађује заштиту права пацијената. Сагласно томе кандидат структурне чиниоце рада конципира на следећи начин:

а) први структурални чинилац предмета истраживања чини дефинисање појма права пацијената, појавне облике и еволутивне процесе у вези са заштитом тих права;

б) други структурални чинилац предмета истраживања обухвата права пацијената виђено кроз међународну (наднационалну) и домаћу легислативу;

в) трећи структурални чинилац предмета истраживања обухвата анализу здравственог система и системску заштиту права пацијената и

г) четврти структурални чинилац предмета истраживања обрађује место, улогу и значај заштите права пацијената у контексту укупног развоја здравственог система.

Комисија констатује да предмет истраживања *временски* обухвата размак од 1998. до 2018. године. Овакав временски оквир кандидат је одабрао јер је Србија током тих 20 година пролазила кроз промене на свим нивоима, политичком, економском и социјалном, а промене које су се дешавале у великој мери су се одразиле на живот и здравље људи, начин третирања пацијената и њихових права. Означени временски период истраживања одабран је како би се дао јаснији увид у промене кроз које је прошао здравствени систем наше земље и како се са његовим унапређењем дошло до већег уважавања пацијената и њихових права.

Просторно одређење предмета истраживања примарно обухвата територију Републике Србије, а у компаративном сагледавању територије опредељених држава у окружењу, као и других развијених држава Европске уније (Холандија, Аустрија, Француска и Немачка) које имају добро развијену мрежу заштите права пацијената кроз остваривање њихових права..

Дисциплинарно посматрано, предмет истраживања припада пољу друштвенохуманистичких, научној области правних наука, у којој научној области посебно управно право и делом правно-медицинских и етичких наука.

2. 3. Циљеви истраживања у докторској дисертацији

2.3.1. Научни циљеви истраживања

Комисија констатује да су научни циљеви истраживања базирани на врло прецизној *дескрипцији, класификацији, типологизацији и анализи* права пацијената и заштити тих права, укључујући *научно откриће и научно објашњење* узрока и чинилаца који најчешће доводе до редуковања и чак кршења основних права пацијената. Како дисертација има хеуристички научни допринос јер се бави откривањем зависности између степена испуњености права пацијената и степена унапређености здравственог система, истраживањем ових области у дисертацији кандидат је дошао до сазнања о природи веза између развијености здравственог система и примене права пацијената. Сходно томе, Комисија констатује да налаз дисертације даје допринос правним наукама кроз спознају релација механизма за испуњавање права пацијената и механизма за унапређивање система здравствене заштите.

2.3.2. Друштвени циљ истраживања

Друштвени циљ докторске дисертације према мишљењу Комисије, кандидат је остварио на основу компаративне анализе теоријско-практичних искустава других земаља и њихове корелације у односу на искуства у Републици Србији, чиме су утврђени посебни разлози за прецизније дефинисање и унапређење поступка заштите права пацијената у систему здравствене заштите. Даље, друштвени циљ истраживања се испољава и кроз идентификацију слабих и јаких страна механизма за остваривање права пацијената у Републици Србији. На основу препознатих недостатака, кандидат предлаже и мере којима се они могу елиминисати, док се истим или сродним мерама могу и учврстити јаче стране механизма којима пацијенти остварују своја права. Коначно, кандидат указује и на значај едукације пацијената и медицинског особља о правима пацијената и механизмима за њихово остваривање, како би својим знањем допринели примени ових права а самим тим довели до већег задовољства пацијената. Тиме су, према мишљењу Комисије, друштвени циљеви истраживања у потпуности остварени.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

(Објаснити да ли су хипотезе научно потврђене или оборене)

Анализом методолошког оквира истраживања, Комисија констатује да је кандидаткиња у оквиру истраживања теме докторске дисертације поставила *једну општу* (генералну) хипотезу и *седам посебних* појединачних хипотеза.

3.1. Општа (генерална) хипотеза

У оквиру теоријско-хипотетичке поставке, кандидат поставља *општу (генералну) хипотезу истраживања* у докторској дисертацији која гласи: *„,Што су претпоставке за испуњавање права пацијената остварене у већој мери, то је ниво унапређености здравственог система виши јер је ефикасност здравственог система већа“*. Анализом резултата истраживања, Комисија констатује да је кандидат научно потврдио општу (генералну) хипотезу, налазима који указују на добру праксу упоредних земаља у овој области (Холандија, Аустрија, Француска и Немачка) које имају добро развијену мрежу заштите права пацијената кроз остваривање њихових права. С тога примери ових земаља

могу бити подстицајни за унапређење здравственог система Србије. Потврђујући генералну хипотезу кандидат се осврнуо и на примере из праксе који говоре о томе колико је наша земља удаљена од развијених земаља по питању унутрашње структуре здравственог система и поштовања права пацијената. С друге стране, кандидат констатује да здравствени систем Републике Србије ипак има потенцијала ка развоју јер следећи развијене земље тежи уједињењу са њима што би значило обезбеђење средстава којима се може утицати на осавремењивање здравствене заштите.

3.2. Посебне хипотезе истраживања

3.2.1. Прва посебна хипотеза

Прва посебна хипотеза (X-1) према поставкама кандидаткиње гласи: „Уколико су боље дефинисани механизми за остваривање права пацијената, утолико је мање пацијената код којих су прекршена права у односу на укупан број пацијената којима је пружена здравствена услуга.“ Комисија констатује да је кандидат научно потврдио прву посебну хипотезу доказујући да је институт заштите права пацијената, током посматраног периода (1998-2018) значајно унапређен пре свега кроз деловање Заштитника пацијентових права, Савета за здравље и Заштитника осигураних лица, чији је ангажман био усмерен на заштиту пацијената уз уважавање њихових личности и права. Анализирајући рад ових институција, кандидат испрвно закључује да се оваквим механизмима здравственог система не оставља простора нејасноћама и манипулацијама од стране лекарског и медицинског особља.

3.2.2. Друга посебна хипотеза

Друга посебна хипотеза (X-2) према поставкама кандидаткиње гласи: „Уколико је правни систем земље ефикаснији са јасно дефинисаним последицама по субјекте и појединце који крше права пацијената, утолико је мањи проценат пацијената код којих су прекршена права у односу на све пацијенте којима је пружена здравствена услуга.“ Комисија констатује да је кандидаткиња на основу научних налаза потврдо другу посебну хипотезу. Наиме, на основу теоријских и емпиријских истраживања изведених кроз дугогодишње радно искуство у здравству, кандидат износи став, који аргументовано потврђује, а према коме у Србији недостају механизми, који би уз препоруку да се уважавају права пацијената дали још једну додатну мотивацију здравственим радницима да се адекватније опходе према пацијентима како би се избегле несугласице и жалбе пацијената. Компарирајући искуства развијених земаља у овој области, у којима је изражена дисциплина грађана и понашање у складу са законом, кандидат закључује да тешко може доћи до повреде права пацијената, што у још једном делу потврђује другу посебну хипотезу.

3.2.3. Трећа посебна хипотеза

Трећа посебна хипотеза (X-3) према поставци кандидаткиње гласи: „Што је институт заштите права пацијената заступљенији, то је проценат пацијената код којих су прекршена права у односу на све пацијенте којима је пружена здравствена услуга мањи.“ Комисија констатује да је кандидаткиња на основу научних налаза потврдо трећу посебну хипотезу, с обзиром на изнете налазе свог истраживања, која показују да када је институт заштите права пацијената устоличен и када се правила и прописи строго поштују, као на пример, у Холандији, Немачкој и Италији, права пацијената се штите у самом

систему пружања здравствених услуга, онемогућавајући отварање простора за непоштовање пацијентових права. Унапређени системи имају толико развијену подршку правима пацијената да су какво кршење или неуважавање истих готово искључени. С друге стране, кандидат констатује и то да су здравствени радници и сарадници свесни да пацијенти сва своја права на лечење и збрињавање могу и морају да остваре стога се и тежи томе, јер су пацијентима на располагању и различита удружења као подршка у сврху остваривања њихових права која се служе сопственим средствима и стратегијама, због тога ниједна здравствена установа или њени радници не желе да се конфронтирају и излажу беспотребним тужбама, али и другм механизмима које инструментализују удружења, групе грађана и друго, којима је циљ уважавање и пошовање свих пацијентових права.

3.2.4. Четврта посебна хипотеза

Четврта посебна хипотеза (X-4) према поставци кандидаткиње гласи: „*Што је институт заштите права пацијената независнији од здравствених установа, то је проценат пацијената код којих су прекршена права у односу на све пацијенте којима је пружена здравствена услуга мањи.*“ На основу анализе научног истраживања у докторској дисертацији, Комисија констатује да је кандидат потврдио четврту посебну хипотезу, анализирајући правну праксу у периоду од 2013. године (када се заштитник права пацијената бирао из редова запослених) и касније када се посао заштитника права пацијената пренео на запослене у Фонду за здравствено осугурање, односно на јединицу локалне самоуправе. Даљом анализом практичних ефеката ових измена кандидат наглашава важност независности заштитника права пацијената од утицаја лекарског особља и осталих здравствених сарадника.

3.2.5. Пета посебна хипотеза и три њој припадајуће појединачне хипотезе

Пета посебна хипотеза (X-5) према поставци кандидата гласи: „*Што су овлашћења институције која штити права пацијената већа, то је проценат пацијената код којих су прекршена права у односу на све пацијенте којима је пружена здравствена услуга мањи.*“ Комисија констатује да је кандидат потврдио четврту посебну хипотезу. Наиме, кандидат постављену хипотезу брани ставом по коме када су заштитнику права пацијената „*одрешене руке*“ да дела у складу са законом, и када су му дата овлашћења и приступ свим здравственим установама, он тада може да штити права пацијената и ради у њиховом интересу. Код ове тврдње кандидат указује на могућност да заштитник права пацијената са већим овлашћењима може не само да закаже пацијенту специјалистички преглед у одређеној болници, већ може да повеже пацијента и са другом здравственом установом уколико из оправданих разлога није био задовољан претходном. У наставку кандидат износи и бројне друге примери позитивне праксе коју заштитник може да оствари у сврху задовољства пацијената само уколико се уклоне сви инхибитори овог процеса и омогуће овлашћења.

3.2.6. Шеста посебна хипотеза

Шеста посебна хипотеза (X-6) према поставци кандидаткиње гласи: „*Што је проценат пацијената код којих су прекршена права у односу на све пацијенте којима је пружена здравствена услуга мањи, то је задовољство пацијената веће.*“ На основу анализе научног истраживања у докторској дисертацији, Комисија констатује да је кандидат потврдио шесту посебну хипотезу с обзиром да је аргументовно доказао да циљ обезбеђивање квалитета у здравству више не лежи у техничкој и стручној савршености

система, већ у оптималном квалитету који одговара потребама пацијената, те да је с тога сасвим природно да је мишљење пацијената од непроцењивог значаја за квалитет. Резултати испитивања задовољства пруженом здравственом заштитом у здравственим државним установама, на које се кандидат позива, показују да на опште задовољство здравственом заштитом утичу: материјално стање домаћинства, начин избора свог лекара, дужина лечења код свог лекара, задовољство радним временом Дома здравља, опремљеност истог и број места за седење у чекаоницама, могућност да се у хитним стањима преглед обави истог дана, упознатост лекара са личном ситуацијом пацијента, спремност лекара да саслуша пацијента и одвоји довољно времена за разговор с њим, као и да пружи јасна објашњења о болести и лековима које прописује, савети о начинима одбране од стреса и опасностима злоупотребе дрога, љубазност медицинских сестара и њихова спремност да дају информације.

3.2.7. Седма посебна хипотеза

Седма посебна хипотеза (X-7) према поставци кандидаткиње гласи: „*Што је проценат пацијената код којих су прекршена права у односу на све пацијенте којима је пружена здравствена услуга мањи, то је задовољство запослених веће.*“ На основу анализе аргументације кандидата изнете у дисертацији Комисија констатује да је кандидат потврдио седму посебну хипотезу. Наиме, кандидат исправно уочава да често здравствени радници бивају окривљени од стране пацијената за недовољну бригу и недостатак саосећања са оболелим, те да се таква проблематична ситуација може решити побољшањем система здравствене заштите. Унапређење здравственог система довело би до увећања средстава, што би значило стабилизацију финансијског сектора, ово би резултирало запошљавањем већег броја здравствених радника и увећањем плата. У наставку кандидат повезује задовољство пацијента и изабраног лекара, те на основу истраживања задовољства запослених у здравственим установама показује да је задовољство међу запосленима континуирано расло, а да је истовремено повећано задовољство пацијената пруженим лекарским услугама. Упоредивањем општег задовољства послом према нивоима здравствене заштите, кандидат закључује да су најзадовољнији запослени у примарној здравственој заштити, а потом и на секундарном нивоу. Коначно, кандидат упоришет овој хипотези налази и у сазнању да када су здравствени радници мотивисани за рад са оболелима у здравственим установама, пацијенти се мање жале и задовољнији су третманом.

3.2.8. Осма посебна хипотеза

Осма посебна хипотеза (X-8) према поставци кандидаткиње гласи: „*Што је проценат пацијената код којих су прекршена права у односу на све пацијенте којима је пружена здравствена услуга мањи, то су трошкови лечења нижи, имајући у виду премису да је успешно лечење ефикасно и да не захтева различите облике реинтервенције.*“ Комисија констатује да је кандидат потврдио осму посебну хипотезу. Наиме, кандидат анализира прикупљених података и упоређује их са осмом посебном хипотезом, те их сагледава у контексту целокупног здравственог система (Министарство здравља, Фонд за здравствено осигурање и Институт за јавно здравље и здравствене установе) чине целину захваљујући којој здравствена заштита функционише у практичном смислу, како кандидат истиче, то би значило да када је здравствени систем довољно оснажен посредством убирања пореза од запослених, он то рефлектује тако што пацијентима пружа могућност квалитетне здравствене неге која условљава осећај задовољства код пацијената.

4. Кратак опис садржаја

Докторска дисертација је конципирана у оквиру пет делова, који садрже укупно двадесет и три главе. У посебном делу дисертације кандидат изводи консеквентне закључке истраживања и предлаже одговарајуће мере у циљу унапређења у овој области.

У првом делу рада, постављен је шири методолошки оквир истраживања предметне теме са тежиштем на формални проблем одређивања са теоријским оквиром истраживања, постављеним циљевима, одређеним методама и истакнутим очекиваним научни и друштвеним доприносом дисертације.

У другом делу рада кандидат износи појмовна одређења здравственог система и заштите права пацијената уз дескрипцију данас актуелних модела уређења здравствених система. Осим тога, кандидат износи и компаративну анализу најсавременијих здравствених система са здравственим системом у Републици Србији.

У трећем делу рада дате су теоријске поставке о правима пацијената и моделима заштите права пацијената. У истом делу дисертације износе се и детаљно анализирају законодавне претпоставке које детерминишу здравствени систем Србије и механизме заштите права пацијената у Републици Србији.

У четвртном делу дисертације изведена је дескрипција и детаљна упоредна анализа законодавних и практичних решења у области организације здравствених система и заштите права пацијената у одабраним државама са најбољом праксом у овој области, као што су: Холандија, Француска, Немачка, Аустрија, Бугарска и Естонија, али и у државама из нашег региона као што су: Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина и Црна Гора.

У петом делу дисертације изнети су савремени и опште прихваћени критеријуми за оцену успешности заштите права пацијената. Осим тога, изложени су инхибитори који отежавају процес заштите права пацијената, као и генераторе, односно околности које отежавају или чак у потпуности спречавају заштиту права пацијената.

На крају дисертације приказани су резултати емпиријских истраживања и њихова анализа у односу на постављене хипотезе, уз посебно истицање хуманистичко-апликативног приступа заштити права пацијената.

5. Остварени резултати и научни допринос

(Конкретно навести допринос научној, стручној или уметничкој области)

Резултати научног истраживања заштите права пацијената у оквиру докторске дисертације, према оцени Комисије манифестују се у чињеници да је кандидат мултидисциплинарном анализом проблема и предмета истраживања обрадио научно тероријски и правни оквир заштите права пацијената и заштитника права пацијената у процесу обављања своје основне функције, на начин и у обиму који до сада на територији Републике Србије нису вршени. Обим научног истраживања историјског развоја института заштите права пацијената, компаративна анализа законодавства више земаља које припадају различитим правним системима и њихова корелација са законодавством Републике Србије, детаљна анализа домаћег–националног законодавства, а пре свега сумирање и повезивање резултата добијених вишеслојним и унакрсним истраживањем, према мишљењу Комисије представља изузетан, самосталан и оригиналан научни допринос теорији. Наиме, кандидат је у докторској дисертацији указао на неопходност унапређења правне регулативе у делу који се односи на заштиту права пацијената и стандарда у лекарској професији и њихово усклађивање са савременим правилима и процедурама правно-медицинске науке и лекарске струке, нарочито када је у питању

савесно поступање заштитника права пацијената, чиме би се унапредило стање у овој области. Научним становиштем које је засновано на резултатима истраживања у докторској дисертацији указује се на потребу унапређења стандарда у области заштите права пацијената. Комисија оцењује да су веома значајни резултати научног истраживања односе се и на процедуре које се тичу *медицинске документације, лекарских/болничких протокола* као индикатора који пружају поуздане податке о томе да ли је и у којо мери дошло до повреде основних права пацијената.

Комисија оцењује да је кандидат у поступку свеобухватног научног истраживања у докторској дисертацији извео оригиналан и веома значајан закључак, да се процесом унапређења стања унутар читавог здравственог система доприноси посредно и чак директно задовољству пацијената пруженим здравственим услугама. Процес увођења савремених стандарда и одређивања правила и процедура у лекарској професији јесте нужан и приоритетан из разлога што сложеност људског организма захтева и сложене процедуре које су у функцији очувања здравља као једне од основних људских вредности. У докторској дисертацији су научно објашњена многобројна правна и етичка питања која се тичу заштите права пацијената, а научно теоријски закључци до којих је кандидат дошао у докторској дисертацији могу користити унапређењу стања у овој области. Ово с тога што научни закључци произашли из обимног истраживања у докторској дисертацији, уколико се примене у пракси, могу значајније унапредити лекарску професију и повећати степен одговорности лекара, нарочито када су у питању субјективне околности, чиме су у потпуности остварени научни и друштвени циљеви израде докторске дисертације.

6. Закључак

(Навести да је докторска дисертација/уметнички пројекат урађена у свему према одобреној пријави, да је оригинално и самостално научно или уметничко дело и да су се стекли услови за његову јавну одбрану)

6. 1. Тема докторске дисертације под називом „*Утицај остваривања права пацијената на унапређење здравственог система Републике Србије*“ кандидата Душана Рајаковића, према одобреној пријави, припада пољу друштвено-хуманистичких наука, научној области правних наука, ужој научној области посебно управно право, а делом и медицинског права.

6. 2. Сагледавањем научне и друштвене заснованости и оправданости теме докторске дисертације и анализом постављене и потврђене опште и посебних хипотеза, односно сагледавањем структуре истраживања, Комисија сматра да је кандидат Душан Рајаковић у свему поступио према одобреној пријави теме докторске дисертације.

6. 3. Научна заснованост теме докторске дисертације произилази из њене друштвене оправданости која се огледа у широј теоријској разради и упоредној анализи свих елемената из домена заштите права пацијената у правцу пружања свеобухватне здравствене заштите и унашређења свеукупног здравственог система. Кандидат је према мишљењу Комисије, тему докторске дисертације обрадио на начин који одражава прецизан, научно-стручан и аналитички приступ, изражен препознатљивом правно стручном терминологијом, што упућује на закључак о високом степену његове оспособљености за научно истраживање предметне теме.

6. 4. Докторска дисертација кандидата Душана Рајаковића је на веома актуелну проблематику истраживања заштите права пацијената, у времену када се реално очекује да здравље нације примарно буде заштићено лекарским знањем и струком.

6. 5. Обим структуре докторске дисертације компатибилан је теми коју кандидат научно истражује, при чему не ограничава њен научни опсег већ напротив мотивише и подстиче даља истраживања у овој области.

6. 6. Поступак истраживања у докторској дисертацији утемељен је на свременим методолошким, научно-теоријским и емпиријским приступима који су својствени материји али са јаким нагласком мултидисциплинарности, што дисертацији даје посебан квалитет. Опредељена литература и извори научне грађе су сразмерни обиму истраживања како у квантитативном тако и у квалитативном смислу.

6. 7. На основу научне и друштвене заснованости и оправданости теме докторске дисертације, те стручног и научног развојног пута Душана Рајаковића, његових вештина и истраживачког капацитета, Комисија оцењује да је докторска дисертација заснована на ваљаним, објективним и интересубјективно проверљивим резултатима самостално спроведеног научног истраживања.

6. 8. Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације закључује да је докторска дисертација под називом: „Утицај остваривања права пацијената на унапређење здравственог система Републике Србије“ оригинално и самостално научно дело кандидата Душана Рајаковића и да садржи наведене научне доприносе, те предлаже наставно-научном већу Правног факултета, Мегатренд универзитета у Београду да донесе следећу

О Д Л У К У

1. Констатује се да је приложена докторска дисертација подобна за јавну одбрану.
2. Одобрава се корицење приложене докторске дисертације.
3. Кандидат Душан Рајаковић ће обавити јавну одбрану докторске дисертације пред Комисијом која је именована Одлуком Наставно научног већа Правног факултета број _____, од _____ године.

Место и датум:
Београд, 14.01.2020. године

Чланови Комисије за оцену
и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Весна Балтезаровић, редовни професор
Правног факултета, Мегатренд универзитета,
члан и председник

Проф. др Михајло Рабреновић, редовни професор
Факултета за пословне студије, Мегатренд
универзитета, члан

Проф. др Игор Вукоњански, ванредни професор
Правног факултета, Мегатренд универзитета, члан
и ментор